

ข้อบกพร่องที่มักพบในการทำ ปริยญาานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษา ชั้นบัณฑิตศึกษา

ดร. บุญชม ศรีสะอาด

ในการทำปริยญาานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาปริยญาโท และปริยญาเอกที่เป็นงานวิจัยในเชิงปริมาณ จะพบว่ามักมีข้อบกพร่องหลายประการ ซึ่งสมควรได้รับการป้องกันเพื่อเพิ่มคุณค่าของปริยญาานิพนธ์ และเป็นการพัฒนาความสามารถในการทำงานวิจัยของผู้ที่เป็นบัณฑิต ข้อบกพร่องดังกล่าวจำแนกตามด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การวางแผนวิจัย

1.1 นิสิตหาหัวข้อเรื่องซ้ำ บางคนขาดความตื่นตัว ขาดความกระตือรือร้นในการหาเรื่องที่จะวิจัย บางครั้งกว่าจะหาเรื่องอย่างจริงจังก็จนหมดเวลาตามกำหนด

1.2 ไม่ได้วางแผนการวิจัยไว้ทุกขั้นตอน ทำให้ดำเนินการไม่ทัน และจบช้า

1.3 ในการวางแผนไม่ได้คำนึงถึงความคลาดเคลื่อน หรือมีแผนสำรองไว้ จึงมักไม่เป็นไปตามแผน

1.4 ไม่ได้พิจารณาถึงลักษณะข้อมูล ลักษณะของผลวิเคราะห์ไว้ล่วงหน้า

1.5 ขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ทำการวิจัยอย่างรีบร้อน ทำให้ได้ผลงานวิจัยที่ขาดคุณภาพ

2. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องน้อยเกินไป ไม่พยายามแสวงหาทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้มากจากแหล่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรายงานการวิจัย วารสาร หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ ทำให้ขาดรากฐานที่สำคัญทางทฤษฎี และผลงานวิจัย

2.2 ในการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องศึกษาเฉพาะผลสรุป ไม่ได้ศึกษาวิธีดำเนินการ การวัดค่าตัวแปร และข้อสนเทศที่มีคุณค่าอื่น ๆ ทำให้ทำการวิจัยไม่รัดกุมเพียงพอ

3. การรวบรวมข้อมูลการวิจัย

3.1 ใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพต่ำ ขาดความเที่ยงตรง (validity) จึงทำให้ไม่อาจ

วัดค่าตัวแปรนั้นได้อย่างสมบูรณ์

กรณีที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลเอง สาเหตุอาจมาจาก

ก. ผู้วิจัยไม่มีความถนัดและความชำนาญในการสร้างเครื่องมือดังกล่าว จึงเขียนข้อคำถามต่าง ๆ ไม่ตรงกับด้านที่จะวัด

ข. การให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรง บางครั้งเลือกผู้ที่ไม่มีความเชี่ยวชาญในด้านนั้นอย่างแท้จริง บางคนก็ไม่ได้พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าต่อการปรับปรุงเครื่องมืออย่างจริงจัง

ค. ขาดการทดลองใช้และปรับปรุงโดยใช้ข้อมูลสะท้อนกลับ (feedback) จากผลการทดลองใช้เครื่องมือนั้น

กรณีที่ผู้วิจัยใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลที่คนอื่นสร้างไว้แล้ว เครื่องมือที่ใช้ใหม่นั้นอาจไม่สอดคล้องกับกรณีที่ตนศึกษาอย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจาก

ก. ประชากรในกลุ่มที่ศึกษามีธรรมชาติไม่ตรงกับประชากรที่เครื่องมือนั้นมุ่งวัด

ข. เครื่องมือรวบรวมข้อมูลนั้นสร้างมานาน ไม่เหมาะที่จะใช้กับคนรุ่นหลัง

ค. เครื่องมือรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้สร้างแปลมาจากต่างประเทศ โดยที่ภาษาไม่ตรงกับที่ใช้จริงของต้นฉบับ

3.2 คำตอบหรือข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างขาดความเที่ยงตรง เนื่องจาก

ก. กลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจคำถาม จึงตอบไม่ตรงตามที่มุ่งวัด

ข. กลุ่มตัวอย่างตอบผิดไปจากความจริงโดย

เจตนา เนื่องจากถ้าตอบตามจริงจะทำให้ตนเองเสียหาย มีข้อบกพร่อง ถูกมองในทางลบ จึงตอบเพื่อแสดงว่าตนมีคุณลักษณะในทางที่ดี (สังคมปรารถนา) ทั้งที่ตนไม่มีคุณลักษณะดังกล่าว

ค. กลุ่มตัวอย่างตอบอย่างไม่เต็มใจ เพราะไม่เห็นประโยชน์จากการตอบครั้งนั้น คำตอบที่ได้คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

ง. ผู้นำเครื่องมือรวบรวมข้อมูลมาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ ข้อมูลที่ได้จึงคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

จ. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลยาวเกินไป ต้องใช้เวลาตอบนาน ผู้ตอบบางคนจึงไม่ให้ความร่วมมือในการตอบ ตอบอย่างลวก ๆ หรือตอบอย่างไม่ตั้งใจก็มี

ฉ. เครื่องมือวัดได้ไม่ครบ ในการวิจัยเรื่องนั้นจำเป็นต้องใช้หลายวิธีจึงจะได้ข้อมูลที่ตอบสนองความมุ่งหมายของการวิจัย แต่ผู้วิจัยใช้เพียงวิธีเดียว

ช. กรณีที่รวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีสัมภาษณ์ ผู้วิจัยไม่ได้วางแผนการสัมภาษณ์อย่างรัดกุม ผู้สัมภาษณ์ไม่ได้รับการฝึกให้มีความชำนาญ ผู้สัมภาษณ์มีความลำเอียง ผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่เข้าใจคำถามและตอบไม่ตรงความจริง

ญ. กรณีที่ใช้การสังเกต ผู้สังเกตไม่ได้รับการฝึกสังเกตการณ์อย่างเพียงพอ ทำการสังเกตการณ์อย่างไม่ครอบคลุม ข้อมูลที่ได้จึงไม่สมบูรณ์

3.3 การตรวจให้คะแนนผิดพลาด ข้อมูลที่นำไปวิเคราะห์จึงไม่ถูกต้อง ผลออกมาผิดพลาด

4. การออกแบบการวิจัย

4.1 ใช้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นตัวแทนที่ดี

ก. ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อยเกินไป ในเมื่อประชากรที่ศึกษานั้นมีลักษณะวิวิธพันธ์ (heterogeneity)

ข. การเลือกกลุ่มตัวอย่างยึดเอาความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล มากกว่าการเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรที่งานวิจัยนั้นมุ่งวางนัยทั่วไป หรือสรุปครอบคลุมไปถึง (generalize)

4.2 ใช้แบบการวิจัยที่มีจุดอ่อน เช่น การทดลองโดยไม่มีกลุ่มควบคุมเปรียบเทียบผล หรือไม่มีการตรวจสอบจุดเริ่มต้นของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการทราบผลของสภาพการทดลอง (treatment)

4.3 การเลือกตัวแปร ไม่ได้เลือกตามหลักเหตุผล ไม่สามารถอธิบายได้ว่าทำไมจึงศึกษาตัวแปรเหล่านั้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ผลการวิจัยผิดพลาดได้

5.2 ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติวิเคราะห์ที่ตอบปัญหาการวิจัยได้ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ในเมื่อข้อมูลที่สามารถที่จะวิเคราะห์ด้วยสถิติที่อธิบายได้ดีกว่า เช่น ข้อมูลและการออกแบบวิจัยเป็นแบบสมการวิเคราะห์ด้วย F-test แบบ Two-way ผู้วิจัยไปวิเคราะห์แบบ One-way เป็นต้น

5.3 ให้ความสำคัญกับการค้นพบที่ไม่ถึงระดับ

ความสำคัญดังกล่าว เช่น พบว่า ค่า $r = .30$ มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผู้วิจัยตีความในลักษณะที่ว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันสูงมาก ซึ่งเกินกว่าความหมายแท้จริงจากผลการวิเคราะห์นั้น

6. การเขียนรายงาน

6.1 ข้อบกพร่องโดยทั่วไป

ก. ใช้ภาษาไม่รัดกุม และไม่ชัดเจน อ่านแล้วไม่เข้าใจหรือตีความไปคนละอย่าง

ข. เขียนไม่ถูกต้องตามแบบฟอร์ม

ค. การจัดระบบหัวข้อ ไม่ได้มองภาพรวมทั้งระบบ ทำให้ยากต่อการเข้าใจ

ง. ขาดความคงเส้นคงวา เช่นการใช้คำต่าง ๆ ไม่ใช้อย่างเดียวกันโดยตลอด ในบทหนึ่งใช้คำว่า ค่าเฉลี่ย อีกบทหนึ่งใช้คำว่า มัชฌิมเลขคณิต เป็นต้น

6.2 ข้อบกพร่องในส่วนต่าง ๆ

ก. ภูมิหลังหรือความเป็นมา เขียนไม่ชัดเจนว่าปัญหาในการวิจัยคืออะไร เหตุใดผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องนั้น ไม่ได้เขียนโดยใช้กรอบแนวคิดของตนเองเป็นสำคัญ แต่จะนำเอาข้อความ คำกล่าวของคนอื่น ๆ มาเขียนเรียงต่อ ๆ กัน เพื่อแสดงว่าได้ค้นคว้ามามาก และเพื่อให้สาระที่เขียนมีน้ำหนัก แต่คำกล่าวที่ยกมานั้นบางครั้งก็ตรงกับสาระที่ต้องการเพียงบางส่วน ส่วนที่เหลือเข้ากันไม่ได้ บางครั้งก็ยกเอาคำกล่าวจากผู้ที่ไม่รอบรู้จริงในเรื่องนั้นเป็นเพียงแต่ถ่ายทอดคำกล่าวของผู้รู้มาอีกทีหนึ่ง

ข. จุดมุ่งหมายของการวิจัย เขียนจุดมุ่ง

หมายของการวิจัยไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจน

ค. ความสำคัญของการวิจัย เขียนความสำคัญของการวิจัยไม่ชัดเจน และมักอ้างความสำคัญเกินขอบเขตของผลการวิจัยเรื่องนั้น

ง. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เขียนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย โดยใช้หัวข้อต่าง ๆ ไม่เหมาะสม บางเรื่องก็ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัยอย่างแท้จริง เป็นการเขียนเพื่อให้มีเนื้อหาสาระมากเท่านั้นเอง ขาดการสรุปแต่ละเรื่อง และขาดการเชื่อมโยงสู่เรื่องที่จะวิจัย และนิยมลอกต่อกันมาจากรายงานการวิจัยของคนอื่น

จ. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่ได้จัดระบบการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสม

ที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย ตอบสนองความมุ่งหมายของการวิจัย การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำได้ไม่ชัดเจนและใช้ภาษาไม่รัดกุมเพียงพอ

ฉ. การสรุปผลการวิจัย สรุปไม่ชัดเจนและรัดกุมเพียงพอ

ช. การอภิปรายผล มักเป็นการสรุปผลวิจัยไม่ได้อภิปรายอย่างแท้จริง กรณีผลวิจัยไม่เป็นไปตามสมมุติฐานไม่อาจให้เหตุผลที่น่าเชื่อถืออธิบายลักษณะที่เกิดผลดังกล่าว ไม่ได้กล่าวถึงความสำคัญของผลการศึกษา ขอบเขตและข้อควรระวังในผลของการศึกษา และความจำเป็นสำหรับวิจัยเพิ่มเติม

บรรณานุกรม

- ดิเรก พรสีมา. "การประเมินค่าโครงการวิจัย", *วิธีวิทยาการวิจัย*, 2(1) : 11-23 ; มกราคม - เมษายน, 2530.
- Isaac, Stephen and William B. Michael. *Handbook in Research and Evaluation*. San Diego, California : Robert R. Knapp, 1974.